

Asia: VN/34927/2022

Lausuntopyyntö VNa maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista kausiluonteista toimintaa sisältävistä toimialoista annetun VNan muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta lausuntoon ja lausuu seuraavaa:

MTK on tyytyväinen, että Suomessa halutaan varmistaa tänne saapuvien henkilöiden oikeudet ja asiallinen kohtelu. Jokaisen maassamme olevan on oltava oikeutettuja oikeudenmukaiseen kohteluun ja vastuu marjanpoimijoiden kohtelusta on ennen kaikkea heidät kutsuneella yrityksellä. MTK pitää hyvänä, että ulkomailta tulevien oikeudellista asemaa parannetaan ja ihmiskaupan piirteitä estetään.

MTK kiinnittää huomiota asetusesityksen pääasiallisten vaikutusten Luonnontuotteiden keruu jokamiehenoikeudella -arviointiin, jossa käsitellään kaupallisen liiketoiminnan harjoittamista perustuen jokamiehenoikeuksiin: ”Jokamiehenoikeudet eivät ole riippuvaisia oikeuden käyttötarkoituksesta, vaan oleellista on se, ettei toiminnasta aiheudu vähäistä suurempaa haittaa. Kaupallinen toiminta ei automaattisesti tarkoita sitä, että vähäistä suuremman haitan kynnys ylittyy. Toiminnan tosiasialliset vaikutukset ratkaisevat, voiko toimintaa harjoittaa jokamiehenoikeudella vai tarvitaanko siihen maanomistajan suostumus. Toiminnan tosiasialliset vaikutukset johtuvat muun muassa kerääjäryhmän koosta, paikallisista luonnonolosuhteista, toiminnan luonteesta, luonnontuotteiden keräämisen menetelmistä, toiminnan säännöllisyydestä ja kestosta. On mahdollista, että työsuhteessa tapahtuvan luonnontuotteiden keruun ei useissa tapauksissa katsota kuuluvan jokamiehenoikeuden piiriin, jolloin toiminta edellyttää maanomistajan suostumusta.”

Jokamiehenoikeudet ovat käytännössä maanomistajien maksutta tarjoamia mahdollisuuksia hyödyntää heidän metsiään. Jokamiehenoikeudella toimiminen ei saa aiheuttaa vähäistä suurempaa

haittaa maanomistajalle, maankäytölle tai luonnolle. Haitan ja häiriön määritteleminen on tulkinnanvaraista. MTK huomauttaa, että jokamiehenoikeuksien lähtökohtainen tarkoitus ei ole luonnontuoteperustaisen liiketoiminnan mahdollistaminen. MTK:n mielestä se, että jokamiehenoikeuksien nojalla tehtäisiin järjestelmällistä liiketoimintaa toisen omistamissa metsissä ei ole oikein. MTK muistuttaa, että organisoitu massiivinen ulkomaisten marjanpoimijoiden tulo Suomen metsiin herättää myös vastustusta. Silloin, kun liiketoiminta toisen omistamalla maalla on järjestelmällistä ja organisoituja, voidaan perustellusti kysyä, onko jokamiehenoikeudet ylitetty. MTK peräänkuuluttaakin kohtuullisuutta ja tarkkarajaisuutta siinä, miten suomalaisille tärkeitä jokamiehenoikeuksia hyödynnetään.

MTK tiedostaa ulkomaisten marjanpoimijoiden välttämättömyyden kotimaiselle jalostukselle, mutta haluaa myös tuoda esille, että koronavuosina ulkomaisten poimijoiden maantulon ollessa uhattuna, osoittivat suomalaiset kykynsä marjanpoimintaan. Suomalaisilla tulisikin olla nykyistä paremmat mahdollisuudet myydä esimerkiksi omista metsistään poimimaan marjoja jalostettavaksi. Nykykäytännöt eivät edistä kotimaisen marjanpoiminnan yleistymistä, eikä luonnonmarjan markkinoiden kehittymistä poimijoille kannattavaksi. MTK esittääkin, että ulkomaisten luonnonmarjanpoimijoiden saamisen ohella etsitään keinoja, joilla suomalaiset voisivat tarjota entistä enemmän keräämiään marjoja myyntiin. Tässä paras kannustin lienee markkinoilta saatava kunnon korvaus tehdystä työstä. Samalla voidaan turvata luonnonmarjoja käyttävän teollisuuden raaka-aineen saanti.

Ikonen Juho
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry